

Jeltsin ba tsaren om tilgivelse

Russlands første demokratisk valgte president ba i går nasjonens siste tsar om tilgivelse for det som skjedde for 80 år siden.

Aftenpostens korrespondent
HALVOR TJØNN

St. Petersburg

Ingen som i går var til stede i Peter-Paul-festningens kirke i St. Petersburg, var i tvil om at man opplevde et historisk øyeblikk: Midt inne i kirken, like ved kistene til Russlands siste tsarfamilie, sto president Boris Jeltsin. På vegne av seg selv og hele sitt land ba han om tilgivelse for de grusomheter som har skjedd i hele dette århundret.

Jeltsins tale vil bli husket som kanskje den modigste handling denne mannen har utført siden han en augustdag i 1991 klatret opp på en stridsvogn i Moskva og talte kuppmakerne midt i mot.

Historisk dag

Torsdag hadde Jeltsin dukket opp på russiske fjernsynsskjermer og fortalt at han skar gjennom all politisk strid. Han følte seg ganske enkelt forpliktet til å reise til St. Petersburg for å begrave levningene etter Russlands siste tsar. Nå sto han midt i gravkirken til den russiske tsarfamilie og snakket til sine landsmenn om den skyld de alle bar på for det som hadde skjedd, både

i 1917, 1918 og i alle årene som var gått siden:

- I dag er en historisk dag for Russland. Åtti år er gått siden den siste russiske keiser og hans familie ble myrdet. I mange år tiet vi stille om denne forferdelige forbrytelse. Men nå må vi si sannheten. Det som skjedde i Jekaterinburg for åtti år siden, er en av de mest skammelige hendelser i vår historie. Ved å gravlegge levningene etter dem som uten skyld ble myrdet, vil vi sone for de synder våre forfedre gjorde, sa Jeltsin.

- De som utførte denne forbrytelsen, er like skyldige som de som i tiår etter tiår gikk god for den. Vi er alle skyldige. Det er umulig å lyve for oss selv og derigjennom rettferdiggjøre meningsløse grusomheter utført på politisk grunnlag. Mordet på Romanov-familien er en av følgene av splittelsen i det russiske samfunn mellom «oss» og «dem». Følgene av denne splittelsen kan vi se til denne dag. Når vi nå begraver ofrene etter tragedien i Jekaterinburg, utfører vi en menneskelig handling, en handling som fremstår som et symbol for Russland.

Alle er ansvarlige

Presidenten kom flere ganger under talen inn på at hele nasjonen hadde et ansvar for det som var skjedd. Russland kunne ikke løpe fra dette ansvaret, understreket han: - Overfor nasjonens historiske hukommelse er vi ansvarlige for alt. Det er grunnen til at jeg ikke

kunne unnlate å komme hit. Jeg handler både som et menneske og som president. Jeg bøyer mitt hode i respekt for ofrene for meningsløse grusomheter, sa Jeltsin.

- Byggingen av et nytt Russland må skje med utgangspunkt i landets historie. Mange ærerike kapitler i russisk historie er forbundet med Romanov-slekten. Men dette navnet er også forbundet med en av de blodigste lærdommer vi har gjort; nemlig at ethvert forsøk på å endre verden gjennom vold, er dømt til å mislykkes.

- Vi må avslutte dette år-

hundret, som har vært en epoke med blod og vold i Russland, med anger og fryd, uansett hvilket politisk syn, hvilken etnisk gruppe eller hvilken religion vi tilhører. Dette er vår historiske sjans. Ved overgangen til et nytt århundre må vi gjøre dette for dem som lever nå og for den generasjon som kommer. La oss huske dem som falt som ofre for volden. La dem hvile i fred, sa Jeltsin avslutningsvis.

Dette var samtidig alt Jeltsin ytret under sitt korte opphold i St. Petersburg. Hverken da han kom til byen, eller da han dro herfra like etter seremonien, snak-

ket han med de mange hundre journalistene som var kommet for å dekke bevisenheten. Sannsynligvis hadde han intet å legge til. Dermed sørget han omhyggelig for at seremonien foregikk i verdige former, uten noe tilløp til medieshow.

Jeltsins tale kom helt i begynnelsen av seremonien i Peter-Paul kirken. Deretter fulgte en lang rekke bønnsgesler og korsang, som vanlig er ved russiske begravelser. Ved halv to-tiden (lokal tid, 11.30 norsk tid) senket soldater fra et æreskompani kistene med de døde ned i gravkammeret; først kistene med de fire tjenerne som

fulgte Romanov-familien i døden, deretter kistene med de tre døtrene og til sist kistene med tsarina Aleksandra og tsar Nikolaj. Til tsarens kiste var det bundet et sverd.

Idet tsarens levninger var senket ned i gravkammeret, fyrte kanonen på Peter-Paul festningen av 19 skudd. Ved begravelse av en tsar skulle det i følge gammel russisk skikk fyres av 21 skudd. Salutten var denne gang redusert fordi Nikolaj alt i mars 1917 hadde gitt avkall på sin trone.

Etter at kistene var lagt i graven, kom et tyvetalls medlemmer av Romanov-

familien frem og kastet jord på kistene. Samtlige stanse opp et øyeblikk, gjorde korsets tegn og bøyde seg i respekt for de døde. President Jeltsin og hans hustru Naina hilste på flere medlemmer av familien, først og fremst den 75 år gamle Nikolaj Romanovitsj Romanov som de siste dagene hadde stått frem som slekten overhode.

Også Jeltsin og fru Naina gikk frem til den åpne graven der tsarfamilien lå og bøyde seg tre ganger for å vise sin respekt for de døde. Naina gjorde deretter korsets tegn.

Leder side 1

RESPEKT: Boris Jeltsin og hans hustru Naina bøyde sine hoder i dyp respekt for det presidenten kalte «ofrene for meningsløse grusomheter» under tsar-familien's begravelse i går.

FOTO: NTB/AN